Portugiesisch

Hinweis: Die ursprüngliche Sprachfassung dieser Seite pt wurde unlängst geändert. Die Sprachfassung, die Sie ausgewählt haben, wird gerade von unserer Übersetzungsabteilung erstellt.

Die folgenden Sprachen wurden bereits übersetzt: en.

Swipe to change

Skilsmässa och hemskillnad

Portugal

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I Portugal kan äktenskapsskillnad erhållas antingen på grundval av ömsesidigt samtycke eller, om en av makarna inte samtycker, genom ett tvistemålsförfarande (artikel 1773(1) i civillagen (*Código Civil*))

En gemensam ansökan innebär att makarna är överens om att äktenskapet ska upplösas, om underhåll till den make som behöver det, om hur föräldraansvaret ska utövas för minderåriga barn, vad som ska hända med familjens bostad efter äktenskapsskillnaden och arrangemang för eventuella husdjur (artikel 1775(1) i civillagen).

I fall där makarna är oeniga krävs att en av makarna vänder sig till domstol med en ansökan om äktenskapsskillnad på grundval av fastställda omständigheter som, oberoende av vem av makarna som bär skulden för den uppkomna situationen, visar på slutgiltig söndring i äktenskapet (artiklarna 1773(3) och 1781 i civillagen).

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

Om makarna gemensamt ansöker om äktenskapsskillnad behöver de inte ange något skäl.

Följande utgör grund för äktenskapsskillnad om parterna är oeniga (artikel 1781 i civillagen):

Om makarna levt isär under ett helt år. Faktisk särlevnad anses föreligga när makarna inte längre sammanlever överhuvud taget och en eller båda av dem inte har för avsikt att återuppta förhållandet (artikel1782 i civillagen).

Om en make fått nedsatt mental förmåga och detta tillstånd har varat i mer än ett år och är så allvarligt att det omöjliggör fortsatt samlevnad.

Om en make har varit frånvarande utan någon kontakt under minst ett år.

Övriga omständigheter, oberoende av vem av makarna som bär skulden för den uppkomna situationen, som gjort att fortsatt samlevnad blivit ohållbar.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Äktenskapsskillnaden upplöser äktenskapet och har samma rättsverkningar som ett dödsfall, om inte annat anges i lag (artikel 1788 i civillagen).

Äktenskapsskillnadens verkningar på makarnas egendomsordning inleds från det ögonblick domen om äktenskapsskillnad vinner laga kraft och inte längre kan överklagas, men bakdateras till den dagen talan väcktes (artikel 1789(1) i civillagen).

Om parternas faktiska särlevnad har styrkts kan var och en av dem begära att de äktenskapliga förpliktelserna ska upphöra från och med den dag särlevnaden inleddes enligt avgörandet (artikel 1789(2) i civillagen).

Trots äktenskapsskillnaden får en make behålla den andres efternamn, om den maken ger sitt tillstånd eller om det beviljas av domstol, utifrån de skäl som angetts. Den före detta maken kan lämna sitt tillstånd genom en handling upprättad av en notarie, en handling utfärdad inför domstol (skriftligt, i förfarandet, via partens avsiktsförklaring) eller en deklaration inför en tjänsteman vid folkbokföringsmyndigheten. Ansökan om domstolens tillstånd att använda den före detta makens efternamn kan handläggas tillsammans med ansökan om äktenskapsskillnaden eller separat. Ansökan kan göras även efter det att ansökan om äktenskapsskillnad beviljats (artikel 1677-B i civillagen).

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Vid äktenskapsskillnad kan ingen av makarna få mer än de hade fått om äktenskapet hade ingåtts enligt ordningen för makars egendomsgemenskap (*regime da comunhão de adquiridos*) – artikel 1790 i civillagen).

Varje make förlorar alla de förmåner som han eller hon har eller kommer att få från den andra maken eller tredje part inom ramen för äktenskapet eller på grund av sitt civilstånd som gift. Detta gäller oavsett om de händelser som ligger till grund för förmånen sker före eller efter giftermålet. Den som betalar ut förmånerna kan ange att förmånerna ska övergå på eventuella barn i äktenskapet (artikel 1791 i civillagen).

Äktenskapsskillnadens verkningar på makarnas egendomsordning inleds från det ögonblick domen om äktenskapsskillnad vinner laga kraft och inte längre kan överklagas, men bakdateras till den dagen talan väcktes (artikel 1789(1) i civillagen).

Om parternas faktiska särlevnad har styrkts kan var och en av dem begära att de äktenskapliga förpliktelserna ska upphöra från och med den dag särlevnaden inleddes enligt avgörandet (artikel 1789(2) i civillagen).

Domstolen kan på ansökan från en make besluta om nyttjanderätten till familjens bostad, oavsett om bostaden är gemensam egendom eller tillhör en av makarna. Domstolen tar vid prövningen hänsyn till respektive makes behov och barnens bästa. För nyttjanderätten gäller bestämmelserna om hyra av bostad, men domstolen får besluta om hyresvillkoren efter att ha samrått med makarna. Den kan också på begäran av ägaren upphäva nyttjanderätten om det är motiverat med hänsyn till ändrade omständigheter. Oavsett om det rör sig om en överenskommelse mellan makarna eller arrangemang som har fastställts genom ett domstolsföreläggande kan alla arrangemang ändras i enlighet med de allmänna villkoren för frivillig behörighet (artikel 1793 i civillagen).

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Makarna kan vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap avtala om vårdnaden av barnen och om underhåll till barnen och hur det ska betalas. Avtalet ska godkännas av domstol (eller, vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan, av en tjänsteman vid folkbokföringsmyndigheten (*Conservador do Registo Civil*)) (artiklarna 1905(1) och 1776-A i civillagen).

Förfarandet för reglering av föräldraansvar vid folkbokföringsmyndigheten (*Conservatória do Registo Civil*) omfattas av artiklarna 274-A, 274-B och 274-C i Portugals folkbokföringslag (*Código do Registo Civil*).

Om föräldrarna inte kan komma överens, fattar domstolen beslut med hänsyn till barnets bästa. Det innebär bland annat att båda föräldrarna ska kunna upprätthålla en nära relation till barnet och att överenskommelser eller beslut som uppmuntrar till många möjligheter för kontakt med båda föräldrarna och delat ansvar mellan dem ska uppmuntras och accepteras. Vårdnaden om ett minderårigt barn kan anförtros vilken som helst av föräldrarna, en utomstående eller en utbildnings- eller vårdinstitution (artikel 1906(8) i civillagen).

För mer information, se faktabladet om 'föräldraansvar'.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Varje make är skyldig att bidra till sin egen försörjning efter äktenskapsskillnad. Rätten till underhåll vid äktenskapsskillnad föreligger oavsett typen av äktenskapsskillnad. Domstolen kan av uppenbara rättviseskäl neka rätt till underhåll (artikel 2016(1)(2) och (3) i civillagen).

Vid fastställande av underhållsbeloppet tar domstolen hänsyn till äktenskapets längd och makens bidrag till parets ekonomi, makarnas ålder och hälsotillstånd, deras yrkesmässiga kvalifikationer och anställningsmöjligheter, hur lång tid de kan ägna åt uppfostran av gemensamma barn, vilka inkomster de har, förekomsten av ett nytt äktenskap eller samboförhållande och generellt sett alla omständigheter som inverkar på den underhållsberättigade makens behov och den underhållsskyldige makens betalningsförmåga (artikel 2016-A(1) i civillagen).

Domstolen ska prioritera underhållsskyldighet gentemot ett barn till den make som är underhållsskyldig framför underhållsskyldighet gentemot den tidigare maken till följd av äktenskapsskillnaden (artikel 2016-A(2) i civillagen).

Den underhållsberättigade maken har ingen rätt att kräva att få behålla samma levnadsstandard som paret hade som gifta (artikel 2016-A(3) i civillagen).

För mer information, se faktabladet om underhållsskyldighet.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär inte att äktenskapet upplöses, men makarnas skyldighet att leva tillsammans och bistå varandra upphör utan att rätten till underhåll påverkas. I fråga om egendom har hemskillnad samma verkningar som en upplösning av äktenskapet (artikel 1795-A i civillagen).

Hemskillnaden upphör om makarna försonas eller äktenskapet upplöses (artikel 1795-B i civillagen).

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

För hemskillnad, oavsett om den sker i samförstånd eller inte, gäller i tillämpliga delar samma villkor som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Som förklarats i svaret på fråga 4 innebär hemskillnad att makarnas skyldighet att leva tillsammans och bistå varandra upphör utan att rätten till underhåll påverkas. När det gäller egendomsordningen har hemskillnad samma verkningar som en upplösning av äktenskapet (artikel 1795-A i civillagen).

För hemskillnad gäller för i tillämpliga delar samma regler som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).

Hemskillnad kan omvandlas till äktenskapsskillnad även om detta inte är ett villkor eller ett steg i förfarandet för äktenskapsskillnad. Om makarna inte har försonats ett år efter det att ett beslut om hemskillnad (oavsett om det är i samförstånd eller inte) har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas, kan var och en av makarna ansöka om att hemskillnaden ska omvandlas till äktenskapsskillnad. Om båda makarna ansöker om detta, behöver inte hela tidsfristen ha löpt ut och ett avgörande kommer att meddelas omedelbart (artikel 1975-D(1) och (2) i civillagen).

Om en av makarna begär att hemskillnaden ska omvandlas till äktenskapsskillnad underrättas den andra maken personligen eller via sitt juridiska ombud om att han eller hon har 15 dagar på sig att framställa invändning (som endast kan vara grundad på försoning mellan makarna) (artikel 993(3) och (4) i civilprocesslagen (*Código de Processo Civil*). Efter att bevis har lagts fram fattar domaren ett beslut om eventuella invändningar inom 15 dagar (artikel 986 (3) i civilprocesslagen).

En ansökan om omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad kan även göras vid valfri folkbokföringsmyndighet (artikel 5(1)(e) och artikel (6) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Ansökan, som ska vara grundad på faktiska och rättsliga omständigheter, ska ges in till folkbokföringsmyndigheten tillsammans med materiella och skriftliga bevis.(artikel 7(1) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Svaranden underrättas om att invändning mot ansökan måste göras inom 15 dagar, med framläggande av materiella och skriftliga bevis (artikel (7)2 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden inte invänder mot ansökan anses de omständigheter som anförts av sökanden vara styrkta och folkbokföringsmyndigheten, efter att ha kontrollerat att alla lagstadgade krav är uppfyllda, beviljar ansökan (Artikel 7(3) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden invänder mot ansökan ska folkbokföringsmyndigheten inom 15 dagar försöka få till stånd en försoning, och kan kräva in juridiska handlingar och de bevis som krävs för att kontrollera att de lagstadgade kraven är uppfyllda (artikel 7(4) och (5) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

Om svaranden invänder mot ansökan och det visar sig omöjligt att nå en överenskommelse uppmanas parterna att ta ställning och ny bevisning begärs inom åtta dagar. Ärendet hänvisas sedan till den domstol i första instans som är behörig i den domkrets som folkbokföringsmyndigheten finns (artikel 8 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

När ärendet har hänskjutits till domstolen beslutar den om framläggande av bevis och fastställer datum för förhandlingen (artikel 9 i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering av äktenskap innebär att äktenskapet berövas sina rättsverkningar genom att en betydande skada för äktenskapet åberopas.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan annulleras om (artikel 1631 i civillagen)

a) det föreligger ett hinder (absolut eller relativt) som gör det ogiltigt,

b) samtycke saknas eller inte kan anses vara giltigt på grund av att ett fel begåtts eller på grund av att en eller båda makarna har utsatts för olaga tvång,

c) det ingåtts utan vittnen, när detta krävs enligt lagen.

Om någon av följande omständigheter föreligger utgör detta ett absolut hinder för personerna i fråga att ingå äktenskap med varandra (artikel 1601 i civillagen):

En av makarna är yngre än 16 år.

Påvisad demens (även under perioder av klarhet), och förbud eller oförmåga att ingå äktenskap på grund av en psykisk störning.

Ett tidigare äktenskap har inte upplösts. Detta gäller oavsett om vigseln var katolsk eller borgerlig, och även om äktenskapet inte har registrerats i folkbokföringsregistret.

Om någon av följande omständigheter föreligger utgör detta ett relativt hinder för personerna i fråga att ingå äktenskap med varandra (artikel 1602 i civillagen):

Personerna är släkt i rakt upp- eller nedstigande led.
En av de berörda personerna har tidigare haft föräldraansvar för den andra.
Personerna är syskon.
Personerna är släkt genom ingifte i rakt uppstigande eller nedstigande led.
En av parterna har dömts som gärningsman eller medverkande till mord eller mordförsök på den andra partens make.
Äktenskapet kan annulleras på grund av avsaknad av samtycke (artikel 1635 i civillagen) om
en av parterna vid tidpunkten för bröllopet på grund av funktionsnedsättning eller av andra skäl inte var medveten om sina handlingar,
en av parterna vilseleddes i fråga om den andra partens identitet,
förklaringen om samtycke lämnades under fysiskt tvång,
samtycket simulerades.
Ett fel som upphäver samtycke är endast relevant för annullering av ett äktenskap om det grundas på grundläggande personliga kvaliteter hos den andra maken och det har styrkts att äktenskapet sannolikt annars inte hade ingåtts (artikel 1636 i civillagen).
Äktenskap som ingås under moraliskt tvång kan annulleras om en av parterna på ett allvarligt och olagligt sätt hotas och dennes rädsla för att hotet ska förverkligas berättigad (artikel 1638(1) i civillagen).
Om någon, medvetet och olagligt, tvingar fram en samtyckesförklaring från den andra parten med löfte om att befria dem från oförutsedd skada eller skada orsakad av andra, vilket är likvärdigt med ett olaga hot (artikel 1638(2) i civillagen).
Genom samtyckesförklaringen under vigselakten antas makarna inte bara vilja ingå äktenskap utan det antas även att deras samtycke inte har förvrängts av felaktigheter eller tvång (artikel 1634 i civillagen).

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Annulleringen av ett borgerligt äktenskap som ingåtts i god tro av båda parter träder i kraft i förhållande till dessa och tredje parter när ett beslut om annullering av äktenskapet har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas (artikel 1647(1) i civillagen).
Om endast en make ingick äktenskapet i god tro kan endast den maken hävda de rättigheter som följer av ställningen som gift och anföra dessa gentemot tredje parter, förutsatt att detta bara speglar förhållandet mellan makarna (artikel 1647(2) i civillagen).
En make som ingår äktenskap med goda skäl för att inte känna till den bristfällighet som leder till ogiltigförklaring eller annullering, eller vars samtyckesförklaring har lämnats efter fysiskt eller moraliskt tvång, anses ha ingått äktenskapet i god tro (artikel 1648(1) i civillagen)
Erkännandet av god tro är de statliga domstolarnas ansvar. Makarnas goda tro presumeras (artikel 1648(2) och (3) i civillagen).
När ett äktenskap har förklarats ogiltigt eller annullerats behåller den make som har handlat i god tro rätten till underhåll efter det att beslutet har vunnit laga kraft och inte längre går att överklaga, eller domen har registrerats (artikel 2017 i civillagen).

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Innan förfarandet om äktenskapsskillnad inleds måste folkbokföringsmyndigheten eller domstolen underrätta makarna om de familjemedlingstjänster som de har tillgång till och syftet med dessa (artikel 1774 i civillagen och artikel 14(3) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).
Familjerådgivning är en utomrättslig metod att lösa konflikter inom familjer. Metoden går ut på att parterna, genom sitt personliga och direkta deltagande, och med stöd av en medlare försöker nå en överenskommelse.
Användning av denna alternativa tvistlösningsmetod kan lösa konflikter som uppstått till följd av reglering, ändring eller underlåtenhet att uppfylla föräldraansvar, äktenskapsskillnad och hemskillnad, omvandling av hemskillnad till äktenskapsskillnad, försoning mellan makar som ansökt om hemskillnad, tilldelning och ändring av provisoriskt eller slutligt underhåll, vem som tilldelas det gemensamma hemmet, förvägran av rätten att använda den andra makens efternamn och tillåtelse att använda den tidigare makens efternamn (artikel 4 i lagstiftningsbeslut (*Despacho Normativo*) nr 13/2018 av den 9 november 2018 om reglering av verksamhet som bedrivs inom ramen för familjerådgivningsystemet (SMF), inrättat genom beslut nr 18 778/2007 av den 22 augusti 2007, och om godkännande av reglerna om förfaranden för att utse medlare som ska tillhandahålla medlingstjänster inom familjerådgivningssystemet).
Familjerådgivare är en särskild yrkeskategori som är licensierade av justitieministeriet (*Ministério da Justiça*). De ansvarar för att anordna oberoende och opartiska möten för att hjälpa parterna att nå en överenskommelse (artikel 7 i lagstiftningsbeslut (*Despacho Normativo*) nr 13/2018 av den 9 november 2018 om reglering av verksamhet som bedrivs inom ramen för familjerådgivningssystemet (SMF), inrättat genom beslut nr 18 778/2007 av den 22 augusti 2007, och om godkännande av reglerna om förfaranden för att utse rådgivare som ska tillhandahålla rådgivning inom familjerådgivningssystemet.
En gemensam ansökan om äktenskapsskillnad kan ges in till ett folkbokföringskontor, förutom vid en överenskommelse som ingåtts inom ramen för en talan om äktenskapsskillnad som väckts vid domstol (artikel 1779 i civillagen) och under förutsättning att den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad åtföljs av en detaljerad förteckning över parets gemensamma egendom, en överenskommelse om vem som ska tilldelas det gemensamma hemmet, en överenskommelse om betalning av underhåll till den make som är i behov av underhåll och ett intyg på det domstolsavgörande som reglerar föräldraansvar eller en överenskommelse om utövandet av föräldraansvar om det finns minderåriga barn, när domstolen inte tidigare har avgjort dessa frågor (artikel 272(1) i folkbokföringslagen).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Gemensam ansökan om hemskillnad och äktenskapsskillnad

En gemensam ansökan om hemskillnad och äktenskapsskillnad ges in till folkbokföringsmyndigheten av båda makarna i samförstånd. Ansökan ska åtföljas av följande dokument (artikel 272(1) i folkbokföringslagen):
En detaljerad förteckning över gemensam egendom (med angett värde), eller, om makarna väljer att dela denna egendom, ett avtal om delande eller en ansökan om att utarbeta ett sådant avtal.
En bestyrkt kopia av en dom eller avtal om föräldraansvar (om makarna har minderåriga barn), när föräldraansvaret inte tidigare har avgjorts i domstol.
Ett avtal om underhållsbidrag till den behövande maken.
En överenskommelse om nyttjandet av familjens bostad.
Ett eventuellt äktenskapsförord.
Det är underförstått att överenskommelserna gäller både under ärendets handläggning och efter äktenskapsskillnaden, om inte något annat anges i de handlingar som lagts fram (artikel 272(4) i civilkoden).
Vid gemensam ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska en ansökan undertecknad av makarna eller deras företrädare lämnas till folkbokföringsmyndigheten (*conservatória do registo civil*). Ansökan ska åtföljas av ovannämnda handlingar och vigselbeviset (artikel 14(1) och (2) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).

När folkbokföringsmyndigheten har mottagit ansökan kallar en tjänsteman makarna till en överläggning, där folkbokföringsmyndigheten kontrollerar att de lagstadgade kraven är uppfyllda (artikel 1776(1) i civillagen). Vid överläggningen informeras makarna om möjligheterna till rådgivning i familjefrågor. Om makarna fortfarande vill skiljas går man igenom de olika överenskommelser som ingåtts och makarna uppmanas att ändra överenskommelserna om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen. I detta syfte kan juridiska handlingar upprättas och bevisupptagning ske. Om de lagstadgade kraven uppfylls och ovannämnda förfaranden har följts ska folkbokföringsmyndigheten bevilja ansökan (artikel 14(3) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).
Om ett avtal om föräldraansvar för minderåriga barn har bifogats, hänvisas ärendet till den allmänna åklagarmyndigheten (*Ministério Público*) vid domstolen i första instans på den ort där folkbokföringsmyndigheten är belägen. Åklagarmyndigheten har 30 dagar på sig att yttra sig om avtalet (artikel 14(4) i lagdekret 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).
Om den allmänna åklagarmyndigheten anser att avtalet inte tillvaratar barnens intressen, kan sökandena antingen ändra avtalet så som krävs eller lämna in ett nytt. Om ett nytt avtal lämnas in, ska den allmänna åklagarmyndigheten göra en ny granskning av detta. Om den allmänna åklagarmyndigheten anser att avtalet tillvaratar barnens intressen eller om makarna eller om makarna har ändrat avtalet i enlighet med åklagarmyndighetens önskemål, beviljas äktenskapsskillnad (artikel 14(5) och (6) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).
Om makarna inte accepterar de ändringar som den allmänna åklagarmyndigheten föreslagit och står fast vid sitt beslut att skiljas, och/eller de avtal som lämnats in inte i tillräcklig utsträckning tillvaratar en av makarnas intressen, beviljas inte äktenskapsskillnad och ärendet överlämnas till domstolen i första instans på den ort där folkbokföringsmyndigheten är belägen (artikel 14(7) i lagdekret nr 272/2001 av den 13 oktober 2001 – Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet).
Efter att ha övertagit målet bedömer domaren de avtal som makarna har lämnat in och uppmanar makarna att ändra avtalen om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen (artikel 1778-A(2) i civillagen).
Domaren avgör sedan vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få i de frågor som makarna inte har ändrat. Om ett av avtalen inte i tillräcklig utsträckning tillvaratar en av makarnas intressen får de av detta skäl, och för att bedöma de föreslagna avtalen, kräva att rättsliga handlingar upprättas och begärd bevisupptagning genomförs (artikel 1178-A(3) och (4) i civillagen).
När domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få ska domaren inte bara främja en överenskommelse mellan makarna, utan även ta hänsyn till en sådan överenskommelse (artikel 1778-A(6) i civillagen).
Den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad beviljas därefter och registreras i relevant register (artikel 1778-A(5) i civillagen).
Gemensam ansökan om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska lämnas in till domstolen, om inte parterna bifogat något av ovannämnda avtal till ansökan (artikel 1778-A(1) i civillagen).
I så fall ska ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in till domstol. När ansökan väl har inkommit bedömer domaren de avtal som makarna har lämnat in och uppmanar makarna att ändra avtalen om de inte tillvaratar en av makarnas eller barnens intressen. Domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få i de frågor där makarna ännu inte har kommit överens och kan, av detta skäl och för att bedöma de avtal som lämnats in, kräva att rättsliga handlingar upprättas och begärd bevisupptagning genomförs. När domaren fastställer vilka verkningar äktenskapsskillnaden kommer att få ska domaren inte bara främja utan även ta hänsyn till makarnas avtal. Den gemensamma ansökan om äktenskapsskillnad beviljas därefter och registreras i relevant register (artikel 1778-A(2)(3)(4)(5) och (6) i civillagen).

Talan vid domstol om hemskillnad eller äktenskapsskillnad

Talan vid domstol om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska inges till familje- och ungdomsavdelningen (*Juízo de Família e Menores*) eller, om en sådan avdelning saknas, till den lokala avdelningen för civilmål (*Juízo Local Cível*) eller den avdelning med allmän behörighet (*Juízo de Competência Genérica*) som har territoriell behörighet (artikel 122(1) i lagen om domstolsväsendets organisation). Behörigheten avgörs av var den make som ansöker om äktenskapsskillnad bor eller har sin hemvist (artikel 72 i civilprocesslagen).
För hemskillnad gäller för i tillämpliga delar samma regler som för äktenskapsskillnad (artikel 1794 i civillagen).
Hemskillnaden upphör om makarna försonas eller äktenskapet upplöses. (artikel 1795-B i civillagen).
Var och en av makarna kan ansöka om äktenskapsskillnad grundat på faktisk särlevnad i ett år, en förändring av den andra makens mentala förmåga som varat under minst ett år och som är av så allvarlig art att det har gjort fortsatt samlevnad omöjlig, om en make har varit försvunnen utan någon kontakt under minst ett år och andra omständigheter som, oavsett vems fel det är, har gjort fortsatt samlevnad omöjlig (artikel 1781 i civillagen).
Den make som är utan skuld till äktenskapsskillnaden har rätt att begära gottgörelse för den skada som åsamkats av den andra maken i enlighet med de allmänna skadeståndsvillkoren i allmänna domstolar (artikel 1792(1) i civillagen).
Den make som ansökt om äktenskapsskillnad på grund av den andra makens förändrade mentala förmåga ska gottgöra den ideella skada som åsamkas den andra maken genom upplösningen av äktenskapet, detta krav måste framställas under förfarandet om äktenskapsskillnad (artikel 1792(2) i civillagen).
Om skälen till äktenskapsskillnad är en förändring av den andra makens mentala förmåga som varat under minst ett år och som är av så allvarlig art att det har gjort fortsatt samlevnad omöjlig, och om en make har varit försvunnen utan försök till kontakt under minst ett år, kan ansökan om äktenskapsskillnad bara göras av den make som åberopar förändrad mental förmåga eller att den andra maken är försvunnen (artikel 1785(1) i civillagen).
Om den make som kan ansöka om äktenskapsskillnad är en hjälpbehövande vuxen med medföljande stödperson kan talan väckas av maken skälv eller, om det finns en fullmakt, av den medföljande personen, under förutsättning att domstolen godkänner detta. Om den medföljande personen är den andra maken kan talan för den person som kan ansöka om äktenskapsskillnad väckas av någon av dennas släktingar i rakt uppstigande eller nedstigande led eller av släktingar i sidoled intill tredje led eller av den allmänna åklagarmyndigheten (artikel 1785(2) i civillagen).
Rätten till äktenskapsskillnad överförs inte vid dödsfall. Sökandens arvingar har dock rätt att fullfölja talan för dödsboets räkning, om sökanden skulle avlida under förfarandet; talan kan fullföljas mot svarandes arvingar för samma ändamål (artikel 1785(3) i civillagen).
Så snart ansökan har gett in fastställer domaren, om förfarandet kan gå vidare, ett datum för att försöka få en försoning till stånd och både sökanden och svaranden kallas för att närvara personligen (artikel 931(1) i civilprocesslagen).
Om förlikningen misslyckas försöker domstolen få makarna att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad. Om makarna går med på detta, eller om makarna under något skede av processen har valt att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad följs, i tillämpliga delar, det förfarande som gäller för den typen av äktenskapsskillnad (artikel 1779(2) i civillagen).
Om domaren inte lyckas få makarna att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad försöker denne få makarna att enas om underhåll och hur föräldraansvaret ska utövas. Vid behov försöker domaren även i förekommande fall få makarna att enas om vem som ska tilldelas det gemensamma hemmet under tiden förfarandet pågår (artikel 931(2) i civilprocesslagen).
I ett försök att försonas eller vid någon annan tidpunkt under förhandlingarna kan parterna enas om att lämna in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad eller hemskillnad, förutsatt att alla nödvändiga villkor är uppfyllda (artikel 931(3) i civilprocesslagen).

Om en eller båda parterna uteblir, eller om det visar sig omöjligt att återuppta samlevnaden, beslutar domaren att svaranden ska underrättas om att svaromål kan inges inom 30 dagar. I samband med underrättelsen, som sker omedelbart, delges svaranden en kopia av den ursprungliga ansökan (artikel 931(5) i civilprocesslagen).
Om det inte är känt var svaranden befinner sig och ingen av alla processrättsliga åtgärder som har vidtagits för att hitta svaranden har varit framgångsrik, förfaller det datum som sattes för förlikningssammanträdet och svaranden anmodas genom en offentlig kungörelse att inkomma med svaromål (artikel 931(6) i civilprocesslagen).
Efter det att fristen för att bestrida ansökan har löpt ut tillämpas det allmänna förfarandet. Under det förfarandet anges föremålet för tvisten och de grunder som anförts. Slutförhandling sker och bevis läggs fram. Efter slutförhandlingen avslutas målet varpå domaren meddelar ett avgörande inom 30 dagar (artikel 932 i civilprocesslagen).
Ansökan om hemskillnad kan göras i ett genkäromål även om sökanden har ansökt om äktenskapsskillnad. Om sökanden har ansökt om hemskillnad kan svaranden också ansöka om äktenskapsskillnad genom att inge ett genkäromål. I sådana fall ska äktenskapsskillnad beviljas om den ursprungliga ansökan och genkäromålet bifalls (artikel 1795 i civillagen).

Annullering av äktenskap

Annullering av äktenskap får inte åberopas på några villkor, varken rättsliga eller icke-rättsliga, förrän annulleringen har erkänts i en dom i en talan som väckts i just detta syfte (artikel 1632 i civillagen).
En sådan talan väcks vid familje- och ungdomsavdelningen genom att en stämningsansökan inges. I denna anges parterna, relevanta fakta och de yrkanden som görs (artikel 122(1)(d) i lagen om domstolsväsendets organisation).
Rätten att väcka en sådan talan varierar beroende på grunderna för talan (se svaret på fråga 8).
Makarna eller någon av deras släktingar i rakt upp- eller nedstigande led och på sidolinjen intill fjärde led, makarnas arvingar och adoptivföräldrar och den allmänna åklagarmyndigheten har rätt att väcka eller fullfölja en talan om annullering på grund av hinder som gör äktenskapet ogiltigt. Om äktenskapet har ingåtts av en minderårig, av en person som är omyndigförklarad eller vars rättshandlingsförmåga är inskränkt på grund av psykisk störning kan dessutom förmyndare eller god man väcka eller fullfölja talan om annullering. Vid tvegifte får talan även väckas eller fullföljas av den första maken till bigamisten (artikel 1639 i civillagen).
Talan om annullering av ofrivilliga äktenskap kan väckas av makarna eller av någon som lidit skada genom giftermålet. I övriga fall där äktenskap har ingåtts utan samtycke kan talan om annullering endast väckas av den make som inte lämnade sitt samtycke. Släktingar, ingifta släktingar i rakt upp- eller nedstigande led, arvingar eller adoptivföräldrar har dock rätt att fullfölja talan om sökanden skulle avlida under förfarandet (artikel 1640 i civillagen).
Om annulleringen grundar sig på att äktenskapet har ingåtts under villfarelse eller tvång kan endast den make som varit i villfarelse eller utsatts för tvång väcka talan. Släktingar, ingifta släktingar i rakt upp- eller nedstigande led, arvingar eller adoptivföräldrar har dock rätt att fullfölja talan om sökanden skulle avlida under förfarandet (artikel 1641 i civillagen).
Om annulleringen grundar sig på avsaknad av vittnen kan endast den allmänna åklagarmyndigheten väcka talan (artikel 1642 i civillagen).
Talan om annullering på grund av hinder som gör äktenskapet ogiltigt ska väckas i följande fall:
Vad gäller minderåriga, personer med påvisad demens eller hjälpbehövande vuxna (*maior acompanhado*) med inskränkt rättshandlingsförmåga, när talan väcks av den berörda personen, upp till sex månader efter uppnådd myndighetsålder, efter det att grunderna för den bristande rättshandlingsförmågan har upphört att vara för handen eller efter det att hjälpbehovet har upphört eller omprövats. Om en annan person tar initiativ till annulleringen ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks, men kan inte väckas efter det att myndighetsålder uppnåtts eller den bristande rättshandlingsförmågan har upphört att vara för handen (artikel 1643(1)(a) i civillagen).
Om annulleringsgrunden är att ena maken dömts för mord eller mordförsök på den andra makens tidigare make. I så fall ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks (artikel 1643(1)(b) i civillagen).
I andra fall inom sex månader från äktenskapets upplösning (artikel 1643(1)(c) i civillagen).
Den allmänna åklagarmyndigheten kan endast väcka talan under pågående äktenskap (artikel 1643(2) i civillagen).
Talan om annullering på grund av tvegifte får inte väckas eller fullföljas om det pågår en process om att annullera bigamistens första äktenskap (artikel 1643 (3) i civillagen).
Om annulleringsgrunden är bristande samtycke från den ena eller båda makarna ska talan väckas inom tre år efter det att äktenskapet ingicks eller, om sökanden inte kände till äktenskapet, inom sex månader från det att han eller hon fick kännedom om det (artikel 1644 i civillagen).
Om annulleringsgrunden är villfarelse eller tvång ska talan väckas inom sex månader efter det att villfarelsen eller tvånget upphörde (artikel 1645 i civillagen).
Om annulleringsgrunden är avsaknad av vittnen ska talan väckas inom ett år efter det att äktenskapet ingicks (artikel 1646 i civillagen).
Den ursprungliga ansökan ska åtföljas av vigselbeviset och eventuellt en födelseattest (om det är åldern som ligger till grund för talan).
Efter det att fristen för att bestrida ansökan har löpt ut tillämpas det allmänna förfarandet, i enlighet med vad som anges ovan.
Annulleringen anses upphävd och äktenskapet giltigt från det ögonblick det ingicks om någon av följande händelser äger rum innan annulleringsdomen har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas.
Ett minderårigt barns äktenskap bekräftas av barnet i fråga inför en tjänsteman vid folkbokföringsregistret och två vittnen, efter det att barnet har uppnått myndighetsålder (artikel 1633(1)(a) i civillagen).
Äktenskap som ingåtts av en person med påvisad demens eller av en hjälpbehövande vuxen (*maior acompanhado*) bekräftas av den berörda personen sedan det har fastställts juridiskt att orsakerna till hindret inte kvarstår (artikel 1633(1)(b) i civillagen).
En bigamists första äktenskap förklaras ogiltigt eller annulleras (artikel 1633(1)(c) i civillagen).
Om avsaknaden på vittnen beror på omständigheter som kan rättfärdigas, t.ex. omständigheter som erkänns av folkbokföringsmyndigheten, förutsatt att det inte råder något tvivel om att äktenskapet har ingåtts (artikel 1633(1)(d) i civillagen).

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Ja, det portugisiska systemet för rättshjälp omfattar alla domstolar och alla slags ärenden.
(lag nr 34/2004 av den 29 juli 2004 – Tillgång till rättslig prövning).
För ytterligare information, se faktabladet om rättshjälp.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ja. Dessa avgöranden kan alltid överklagas (artikel 629 i civilprocesslagen).

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

En dom i äktenskapsmål som har meddelats i en annan EU-medlemsstat med undantag av Danmark (skäl 31 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003) ska erkännas i medlemsstaterna i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003.
Om domen har meddelats i Danmark ska ett särskilt förfarande för omprövning av utländska avgöranden användas (artikel 978 ff. i civilprocesslagen).

Den domstol som är behörig att granska och bekräfta utländska domar är appellationsdomstolen (*tribunal da relação*) på den ort där den person som domen avser har hemvist (artikel 979 i civilprocesslagen).
Handläggningen går till så att en ansökan lämnas in tillsammans med domen som ska omprövas och ansökan delges motparten. Motparten har därefter 15 dagar på sig att gå i svaromål. Sökanden delges svaromålet och har därefter 10 dagar på sig att i sin tur besvara detta (artikel 981 i civilprocesslagen).
Efter att denna utväxling av handlingar har skett och övriga åtgärder vidtagits som domstolen anser nödvändiga har parterna och åklagarmyndigheten 15 dagar på sig att gå igenom handlingarna och yttra sig (artikel 982(1) i civilprocesslagen).
För att domen ska erkännas krävs följande:
Det får inte föreligga några tvivel om att domen är äkta eller hur den ska tolkas.
Domen ska ha vunnit laga kraft enligt lagen i det land där den meddelades.
Den utländska domstolens behörighet får inte ha grundats på missbruk av rättsreglerna eller inkräkta på de portugisiska domstolarnas exklusiva behörighet.
Rättegång om samma sak mellan samma parter får inte pågå eller ha avgjorts av portugisiska domstolar, om inte den utländska domstolen började pröva saken först.
Svaranden ska ha delgetts på rätt sätt enligt lagen i det land där ursprungsdomstolen är belägen och möjligheten att gå i svaromål och rätten till en rättvis rättegång måste ha respekterats.
Domen får inte vara uppenbart oförenlig med grunderna för den portugisiska internationella rättsordningen.
(artikel 980 i civilprocesslagen).

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Om den berörda parten beslutar att ansöka om erkännande av en dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats av en domstol i en annan EU-medlemsstat (med undantag av Danmark), ska ansökan ges in till familje- och ungdomsavdelningen (artikel 122 i lagen om domstolsväsendets organisation). Vilken domstol som är behörig avgörs enligt lagen i den medlemsstat där ansökan om erkännande sker.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Enligt de nationella lagvalsreglerna tillämpas på äktenskapsskillnad och hemskillnad lagen i det land där båda makarna är medborgare. Om de är medborgare i olika länder, tillämpas lagen i det land där de har sin hemvist eller, om de har sin hemvist i olika länder, lagen i det land till vilket familjen har den närmaste anknytningen (artikel 52(1) och (2) i civillagen).
Om den tillämpliga lagen ändras under äktenskapet, kan dock endast omständigheter som är relevanta vid tidpunkten för hemskillnaden eller äktenskapsskillnaden läggas till grund för denna (artikel 55(2) i civillagen).

Länkar till relevant lagstiftning

Civillag
Folkbokföringslag
Civilprocesslag
Förfaranden som omfattas av den allmänna åklagarmyndighetens och folkbokföringsmyndigheternas behörighet
Lagstiftningsbeslut nr 13/2018
Lag om domstolsväsendets organisation
Tillgång till rättslig prövning
Rådets förordning (EG) 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar

Slutanmärkning:

Informationen i detta faktablad är allmän till sin natur och inte uttömmande. Den är inte bindande för kontaktpunkten, det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, domstolarna eller för några andra personer. Den är inte avsedd att ersätta en konsultation av tillämplig gällande lagstiftning.

Den här webbsidan hör till portalen Ditt Europa.
Du får gärna lämna synpunkter på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 20/12/2023
De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.